

Sygn. akt: (...)

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Prusinowska

Protokolant: protokolant sądowy Justyna Wojciechowska

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2019 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa

M. K. PESEL (...)

przeciwko

A. P. PESEL (...)

O uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. Uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę darowizny nieruchomości położonej przy ul. (...) w J. (gmina S., powiat (...), województwo (...)) oznaczonej numerem geodezyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy (...) w P. Wydział VI Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) – zawartą dnia 20 sierpnia 2013 roku między J. R. (1) a A. P. przed notariuszem D. R. w Kancelarii Notarialnej w P., Repertorium A nr (...), w celu umożliwienia powodowi zaspokojenia wierzytelności przysługującej mu w kwocie głównej 336 747,51 zł wraz z ustawowymi odsetkami a wynikającej z następujących tytułów wykonawczych :

- wyroku Sądu Rejonowego (...) w P. z dnia 27 kwietnia 2015 r. w sprawie (...) na kwotę 74 498,89 zł z odsetkami ustawowymi określonymi w pkt I wyroku,

- nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy (...) w P. z dnia 27 kwietnia 2015 r. w sprawie (...) na kwotę 25 420,43 zł wraz z odsetkami ustawowymi określonymi w nakazie,

- nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w P. z dnia 19 września 2014 r. w sprawie (...) na kwotę 168 075 zł wraz z odsetkami ustawowymi określonymi w nakazie,

- nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy (...) w P. z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie (...) na kwotę 68 753,19 zł z odsetkami ustawowymi określonymi w nakazie.

2. Kosztami procesu w całości obciąża pozwaną i z tego tytułu:

a. zasądza od pozwanej na rzecz powoda 33 054,40 zł,

b. nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu 5 631,01 zł.

/-/ SSO Maria Prusinowska

UZASADNIENIE

Powód M. K. w pozwie wniesionym w dniu 4 listopada 2015 r. do Sądu Okręgowego w P. domagał się uznania za bezskuteczną względem niego umowy darowizny zawartej w dniu 20 sierpnia 2013 r. przed notariuszem D. R. w Kancelarii Notarialnej w P., ul. (...), (...)-(...) P. (Rep. A nr (...)) pomiędzy J. R. (1) – darczyńcą – a pozwaną A. P., na mocy której J. R. (1) darowała pozwanej nieruchomości położoną w miejscowości J., gm. S., działka nr (...), dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...) do wysokości wierzytelności powoda przysługujących mu wobec darczyńcy na podstawie:

- wyroku Sądu Rejonowego (...) w P. z dnia 27.04.2015 r., sygn. (...)/7,
- nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy (...) w P. z dnia 27.04.2015 r., sygn. (...),
- nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w P. z dnia 16.05.2014 r., sygn. (...),
- nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy (...) w P. z dnia 30.06.2014 r., sygn. (...)/80

tj. łącznie do kwoty 336 745,51 zł.

Powód domagał się także udzielenia mu zabezpieczenia poprzez wpisanie w księdze wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy (...) w P. nr (...) ograniczenia prawa do rozporządzania wzmiankowaną nieruchomością oraz uczynienia wzmianki o zawisłości przedmiotowego postępowania. Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych oraz zwolnienie go od uiszczenia opłaty od pozwu oraz od obowiązku poniesienia kosztów sądowych w orzeczeniu kończącym postępowanie.

Z uzasadnienia pozwu wynika, że powód prowadził z J. R. (1) wieloletnią współpracę gospodarczą. W toku tej współpracy J. R. (1) wielokrotnie opóźniał się z terminowym regulowaniem zobowiązań wobec czego powód wytoczył mu szereg powództw o zapłatę uzyskując dla siebie pozytywne rozstrzygnięcia na kwotę 336 747,51 zł. Postępowania egzekucyjne przeciwko J. R. (1) nie doprowadziły do zaspokojenia powoda. Na dzień wniesienia egzekucje skierowane do majątku dłużnika okazały się w znacznym stopniu nieskuteczne a wobec stanu majątkowego J. R. (1) nie ma realnej szansy na uzyskanie przez powoda zaspokojenia w postępowaniu egzekucyjnym. W ocenie powoda J. R. (1), darując sporną nieruchomość pozwanej - swojej córce, zwiększyła swoją niewypłacalność, gdyż gdyby nie wyzbyła się tego składnika majątku, wierzyciel mógłby wyegzekwować swoją wierzytelność w całości lub co najmniej w większym stopniu właśnie z nieruchomości.

W odpowiedzi na pozew pozwana w odniesieniu do żądania pozwu wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwana przyznała, że uzyskała od swojego ojca przysporzenie majątkowe w postaci własności spornej nieruchomości, jednak zaprzeczyła jakoby dokonanie powyższej czynności pozostawało w jakimkolwiek związku przyczynowym z niewypłacalnością J. R. (1), oraz jakoby przysporzenie stanowiło darowiznę czystą, a także – co pozwana podnosiła w zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego w P., sygn. (...) z dnia 01.12.2016 r. – jakoby wiedziała lub mogła posiadać wiedzę o sytuacji finansowej ojca, a zatem że wiedziała lub mogła się dowiedzieć, że J. R. (1) działał z pokrzywdzeniem wierzycieli. W ocenie pozwanej nie doszło do pokrzywdzenia wierzyciela, gdyż nieruchomość była w chwili dokonywania kwestionowanej czynności obciążona: hipoteką łączną zwykłą oraz hipoteką kaucyjną, która w chwili dokonywania tej czynności przewyższała wartość rynkową nieruchomości. Istnienie obciążeń hipotecznych w ocenie pozwanej pozbawiło także przeniesienie

własności charakteru nieodpłatnego, gdyż *de facto* pozwana zobowiązała się do spłaty długu ciężącego osobiście na J. R. (1), a rzeczowo na nieruchomości, a pozwana spłaca dług hipoteczny.

Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w P., udzielił powodowi zabezpieczenia poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania nieruchomości położonej w J. dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód M. K. i ojciec pozwanej J. R. (1) współpracowali ze sobą od roku 2000. J. R. (2) zaopatrywał się w firmie powoda w materiały tapicerskie. Współpraca stron przebiegała dobrze, aż do czasu kiedy to J. R. (1) zachorował. Wówczas zaczęły się problemy związane z terminowym regulowaniem należności za faktury wystawione przez powoda. Powód podjął rozmowy z dziećmi J. R. (1), w tym pozwaną, na temat możliwości spłaty zadłużenia. Rozmowa miała miejsce na przełomie czerwca i lipca 2013 r. Dzieci J. R. (1) zostały poinformowane o wysokości zadłużenia oraz zapewniły powoda, że jego wierzytelność zostanie zaspokojona. We wrześniu 2013 r. odbyło się ponowne spotkanie powoda z pozwaną, która kolejny raz obiecała, że pomoże ojcu w prowadzeniu firmy i spłacie zadłużeń.

Dowód: dokumenty zgromadzone w aktach: sygn. (...) przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w P. P. Ś., sygn. (...) przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w Poznaniu P. W., sygn. (...) przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w P. P. W., zeznania świadka P. M. – k. 170, e-protokół – k. 171, zeznania powoda – k..., e-protokół- k....

W akcie notarialnym z dnia 20 sierpnia 2013 r. sporządzonym w Kancelarii Notarialnej w P. przed asesorem notarialnym D. D. (rep. A (...)) J. R. (1), zawarł z pozwaną, swoją córką, umowę darowizny, na mocy której nieodpłatnie przeniósł na pozwaną nieruchomość położoną w miejscowości J., gmina S., oznaczoną jako działka nr (...) o powierzchni 0,3135 ha, dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...), a pozwana darowiznę przyjęła. W akcie notarialnym wskazano, że w dziale IV księgi wieczystej nieruchomości wpisane są: hipoteka umowna łączna zwykła do kwoty 1 011 326,07 zł na rzecz (...) S.A. w W. oraz hipoteka umowna łączna kaucyjna do kwoty 707 928,20 zł na rzecz (...) S.A. w W.. W akcie notarialnym wskazano kwotę 1 500.000 zł jako wartość nieruchomości. W chwili dokonywania darowizny J. R. (1) był właścicielem zbywanej nieruchomości. W roku 2013 J. R. (1) z prowadzonej przez niego działalności gospodarczej wygenerował dochód w wysokości 304 024,39 zł, od którego odprowadził podatek dochodowy w wysokości 55 066,00 zł oraz składki zdrowotne w wysokości 2 698,37 zł.

W toku współpracy gospodarczej powoda i J. R. (1) od dnia 26.08.2012 r. do dnia 01.03.2014 r. wymagalne stały się wierzytelności powoda wobec J. R. (1) na łączną kwotę 347 527,51 zł.

dowód: wyrok Sądu Rejonowego (...) w P. z dnia 27.04.2015 r., sygn (...)/7 (k. 22-23); nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w P. z dnia 16.05.2014 r., sygn. (...) (k. 30-32); nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy (...) w P. z dnia 27.04.2015 r., sygn. (...) (k. 36); nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy (...) w P. z dnia 30.06.2014 r., sygn. (...)/80 (k.40-41), umowa darowizny nieruchomości rep. A nr (...) (k. 129-132), informacja o treści księgi wieczystej nr (...) (k. 11-18), PIT 36L (k. 203-205)

Na wniosek powoda są i były prowadzone przeciwko J. R. (1) postępowania egzekucyjne:

- sygn. (...) przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w Poznaniu P. Ś., na podstawie wyroku Sądu Rejonowego (...) w P., sygn. (...),

- sygn. (...) przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w P. P. W., na podstawie nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w P. z dnia 16.05.2014 r., sygn. (...)
- sygn. (...) przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w P.P. W., na podstawie nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy (...) w P., sygn. (...)
- sygn. (...) przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w P.P. W., na podstawie nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy (...) w P., sygn. (...)/80

W toku postępowania egzekucyjnego na rzecz powoda wyegzekwowano kwotę 3500 zł.

dowód: wezwanie do uiszczenia zaliczki na wydatki (k.19), zawiadomienie o przejęciu sprawy do łącznego prowadzenia i wezwanie do dokonywania dalszych potrąceń (k.16), zawiadomienie o przejęciu sprawy do łącznego prowadzenia i wezwanie do dokonywania dalszych potrąceń (k. 33), zawiadomienie o przejęciu sprawy do łącznego prowadzenia i wezwanie do dokonywania dalszych potrąceń (k. 37), zeznania świadka P. M. – k. 170, e-protokół – k. 171,

W dacie darowizny istniały wymagalne, niekwestionowane przez J. R. (3) jego niespełnione zobowiązania względem powoda określone:

- wyrokiem Sądu Rejonowego (...) w P., sygn (...) /7 – do kwoty 74 498,89 zł,
- nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w P. z dnia 16.05.2014 r., sygn. (...) – do kwoty 168 075,00 zł,
- nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy (...) w P. z dnia 27.04.2015 r., sygn. (...) – do kwoty 7 535,99 zł,
- nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy (...) w P. z dnia 30.06.2014 r., sygn. (...) /80 – do kwoty 68 753,19 zł.

dowód: wyrok Sądu Rejonowego (...) w P., sygn. (...) /7 (k. 22-23), nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w P. z dnia 16.05.2014 r., sygn. (...) (k. 30-32), nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy (...) w P. z dnia 27.04.2015 r., sygn. (...) (k. 36), nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy (...) w P. z dnia 30.06.2014 r., sygn. (...) /80 (k. 40-41)

Pozwana spłacała zadłużenie hipoteczne nieruchomości w stosunku do (...) S.A. w W.. Na dzień 09.09.2015 r. zadłużenie wynosiło 986 098,33 zł. Do dnia 05.01.2016 r. pozwana spłaciła ponad 240 000,00 zł tego zobowiązania.

dowód: harmonogram spłat (k. 137), potwierdzenia transakcji (k. 143- 168)

Na dzień 27.12.2016 r. zobowiązania z tytułu kredytu hipotecznego zaciągniętego przez J. R. (3) na podstawie umowy kredytowej nr (...) wynosiły łącznie 2 557 504,94 zł

okoliczność bezsporna

Wartość rynkowa spornej nieruchomości przy uwzględnieniu dochodu z najmu wynosi 1 350 925,00 zł.

dowód: opinia biegłego rzeczoznawcy majątkowego R. D. (k. 219-248)

Obecnie J. R. (1) nie posiada majątku, z którego wierzyciele mogliby uzyskać zaspokojenie.

dowód: zeznania świadka P. M. – k. 170, e-protokół – k. 171, zeznania powoda – k. 356, e-protokół- k. 359,

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, zeznań świadków, a także oświadczeń pozwanej.

Dokumenty, które były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okazały się w całości wiarygodne. Żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności, a Sąd nie znalazł powodu, aby zakwestionować ją z urzędu.

Sąd uznał opinię biegłego rzeczoznawcy majątkowego R. D. uzupełnioną zeznaniami biegłego na rozprawie w dniu 21 lutego 2019 r. za rzetelną, fachową i przydatną do rozstrzygnięcia niniejszego postępowania. Opinia ta była w nieznacznym zakresie kwestionowana przez stronę powodową, zaś pozwana nie zgłaszała żadnych zastrzeżeń do opinii biegłego.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania świadka P. M.. Były one spójne z treścią wiarygodnych zeznań powoda. Świadek potwierdziła, że pozwana była informowana o zadłużeniach swojego ojca względem powoda oraz że deklarowała, że pomoże ojcu w ich spłacie, co nie nastąpiło.

Jeśli chodzi o dowód z przesłuchania stron Sąd ograniczył go do przesłuchania powoda M. K.. Sąd uznał zeznania powoda za wiarygodne, spójne z przedstawionymi dokumentami i logiczne. Pozwana nie domagała się przesłuchania jej w charakterze strony, nadto wezwana na termin rozprawy w dniu 21 lutego 2019 r. celem przesłuchania w charakterze strony pod rygorem pominięcia dowodu z jej zeznań nie stawiała się. Sąd uznał, że bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostawały także takie okoliczności jak stan zdrowia ojca pozwanej. Mając na uwadze bezpłatny charakter czynności dokonanej przez J. R. (3) i pozwaną, wiedza pozwanej na temat zadłużenia ojca nie miała znaczenia, a ponadto nie zostało obalone domniemanie posiadania przez pozwaną wiedzy o pokrzywdzeniu wierzycieli wynikające z pokrewieństwa łączącego pozwaną i jej ojca.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 527 k.c. i n. można wyróżnić następujące przesłanki warunkujące możliwość skorzystania przez uprawnionego z ochrony pauliańskiej:

- istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności;**
- dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią;**
- pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika;**
- uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią;**
- działanie osoby trzeciej w złej wierze;**
- dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.**

Jednocześnie należy podkreślić, że zgodnie z art. 528 k.c., jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W takim wypadku nie ma zatem znaczenia, czy osoba trzecia działała w złej wierze, czy też nie.

Istnienie po stronie powoda wierzytelności, które przysługuje mu wobec J. R. (1) nie stanowiło przedmiotu sporu pomiędzy stronami. Istnienie takich wierzytelności w sposób jednoznaczny wynika z treści orzeczeń:

- Wyroku Sądu Rejonowego (...) w P. z dnia 27.04.2015 r., sygn. (...)/7,
- nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy (...) w P. z dnia 27.04.2015 r., sygn. (...),
- nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w P.z dnia 16.05.2014 r., sygn. (...),
- nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy (...) w P. z dnia 30.06.2014 r., sygn. (...)/80

Tym niemniej w sprawie nie ujawniły się jakiegokolwiek przesłanki przemawiające za przyjęciem, że obecnie powód nie jest wierzycielem J. R. (1).

Sporu nie budził również fakt dokonania przez J. R. (1) i pozwaną czynności w postaci przeniesienia własności nieruchomości położonej w J., dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Spór dotyczył jednak charakteru tej czynności prawnej. W ocenie pozwanej, skoro nabyła ona nieruchomość obciążoną długiem hipotecznym, który następnie spłacała, to w istocie nie nabyła tej nieruchomości pod tytułem darmym. Taka argumentacja w ocenie Sądu Okręgowego jest jednak całkowicie nie trafna. Ze spornej umowy, stanowiącej podstawę przeniesienia własności nieruchomości, a zawartej w formie aktu notarialnego, jednoznacznie wynika, że jest ona umową darowizny. J. R. (1) w § 3 tej umowy oświadczył, że daruje pozwanej do jej majątku osobistego nieruchomość położoną w J., a pozwana tę nieruchomość przyjęła. Z umowy wynika, że pozwana była świadoma istnienia hipotek zabezpieczających wierzytelności spółki (...) S.A., ale z żadnego punktu umowy nie wynika, że pozwana zobowiązała się wobec swojego ojca do spłaty długu wobec tego wierzyciela i że zobowiązanie takie stanowiło ekwiwalent wobec przeniesienia własności nieruchomości. Zgodnie z art. 158 k.c., umowa zobowiązująca do przeniesienia własności nieruchomości powinna być zawarta w formie aktu notarialnego. To samo dotyczy umowy przenoszącej własność, która zostaje zawarta w celu wykonania istniejącego uprzednio zobowiązania do przeniesienia własności nieruchomości; zobowiązanie powinno być w akcie wymienione. Jakiegokolwiek nieformalne porozumienia dotyczące spłaty długu nie mają zatem znaczenia dla treści i charakteru czynności prawnej, w drodze której doszło do przeniesienia własności nieruchomości, która, jako darowizna, pozostała czynnością bezpłatną w rozumieniu art. 528 k.c. W tej sytuacji powód był zwolniony z wykazywania, że pozwana wiedziała o działaniu przez J. R. (1) ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Na marginesie jednak stwierdzić należy, że pozwana nie obaliła domniemania wynikającego z art. 527 § 3 k.c. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Sąd nie dał wiary twierdzeniom pozwanej, że jako córka J. R. (1) nie wiedziała ona o długach ojca względem powoda. Pozwana nie przedstawiła żadnych dowodów, które zmierzałyby do obalenia powyższego domniemania.

Odnosnie konieczności wykazania przez powoda przesłanki pokrzywdzenia wierzyciela, art. 527 § 2 k.c. wyjaśnia, iż „czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności”.

Niewypłacalność dłużnika, zgodnie z wyżej przytoczonym przepisem, oznacza taki stan majątku dłużnika, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego

nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi (por. M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1249; wyrok SA w Warszawie z dnia 19 listopada 1997 r., I ACa 737/97, Apel. W-wa 1998, nr 4, poz. 36; wyrok SN z dnia 24 stycznia 2000 r., III CKN 554/98, LEX nr 52736). Pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (por. wyrok SN z dnia 28 listopada 2001 r., IV CKN 525/00, LEX nr 53110; wyrok SN z dnia 29 czerwca 2004 r., II CK 367/03, LEX nr 174173; wyrok SA w Łodzi z dnia 18 lutego 2013 r., I ACa 1438/12, LEX nr 1305972).

O niewypłacalności J. R. (1) w chwili dokonywania czynności świadczy fakt, że, jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, w roku 2013 osiągnął zysk po odliczeniu podatku dochodowego i składek na ubezpieczenia społeczne nieprzekraczający 250 000,00 zł jednocześnie posiadając zadłużenie w wysokości ponad 2 miliony złotych. Obecnie natomiast, jak wskazywała pozwana, jej ojciec nie posiada jakiegokolwiek majątku, a w dalszym ciągu pozostały do spłaty zadłużenia, choćby wobec powoda oraz (...) S.A.. Oznacza to, że majątek J. R. (3) nie wystarczał na zaspokojenie obciążających go długów - bądź to pierwotnie, bądź dopiero w wyniku wyzbycia się części tego majątku, jak miało to miejsce w przypadku spornej nieruchomości. Logiczną konsekwencją takiego wyводу jest stwierdzenie, że J. R. (3), przenosząc własność nieruchomości na pozwaną uczynił się niewypłacalnym w wyższym stopniu, co wystarcza do przyjęcia, że działał z pokrzywdzeniem wierzycieli oraz ze świadomością takiego pokrzywdzenia.

O zwolnieniu powoda z obowiązku wykazania przesłanki świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzyciela zadecydowała treść art. 529 k.c. - „Jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny”. Warunkiem skorzystania przez wierzyciela z powyższego domniemania jest wykazanie, iż skarżona czynność prawna miała charakter darowizny, a jej skutkiem było powstanie lub pogłębienie stanu niewypłacalności. Taka sytuacja w niniejszej sprawie niewątpliwie nastąpiła, a pozwana w żaden sposób nie obaliła powyższego domniemania, to znaczy nie wykazała, aby jej ojciec dokonywał darowizny bez świadomości pokrzywdzenia wierzycieli.

Nie ma jednocześnie znaczenia fakt, że nieruchomość zbyta na rzecz pozwanej była obciążona hipoteki w wysokości 1 011 326,07 zł i 707 928,20 zł. Argumentacja pozwanej zmierzała do wykazania, że skoro nieruchomość posiadała w istocie pełne obciążenie hipoteczne, to jej zbycie nie krzywdziło wierzycieli, którzy i tak nie mieliby możliwości zaspokojenia się z tej nieruchomości. Takie rozumowanie nie może być jednak uznane za słuszne. Jak trafnie bowiem podnosił pozwany, skorzystanie z zabezpieczenia hipotecznego jest bowiem jedynie prawem wierzyciela, a nie jego obowiązkiem. Nie można zatem było wykluczyć, że wierzyciel zdecyduje się na prowadzenie egzekucji z innych składników majątku dłużnika bądź w ogóle, czasowo lub trwale od tej egzekucji odstąpi. Pozwana, przyjmując darowiznę, założyła, że jeśli będzie partycypować w spłacie zadłużenia, które obciążało tę nieruchomość, to ochroni w części majątek swojego ojca przed egzekucją. W istocie jednak taki skutek można było osiągnąć jedynie zaspokajając wszystkich wierzycieli J. R. (1), a nie tylko jednego z nich.

Z punktu widzenia możliwości skorzystania przez wierzyciela z ochrony pauliańskiej istotne jest, aby zaskarżona czynność prawna przyniosła osobie trzeciej korzyść majątkową. Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała korzyść wystarczy wykazanie, że na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła ona rzecz albo prawo albo została zwolniona z obowiązku, co spowodowało niekorzystną zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli (por. wyrok SN z dnia 7 grudnia 1999 r., I CKN 287/98, LEX nr 147235). W niniejszej sprawie bez wątplenia umowa darowizny przyniosła pozwanej korzyść majątkową w wyżej wskazanym rozumieniu, bowiem

nabyła ona prawo własności nieruchomości, co spowodowało niekorzystną zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia powoda.

Mając na uwadze powyższe w ocenie Sądu spełnione zostały wszystkie przesłanki z art. 527 k.c., w związku z czym sąd uwzględnił powództwo w całości.

O kosztach procesu sąd orzekł zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. Pozwana jako strona przegrywająca spór była obowiązana zwrócić powodowi, wobec zgłoszonego przez niego żądania, poniesione przez niego koszty. Na koszty te złożyła się opłata od pozwu w kwocie 16 838 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, wynagrodzenie adwokata w kwocie 10 800 zł, a także 5 400,00 zł za postępowanie zażaleniowe ustalone na podstawie § 2 pkt 7 i §10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSO Maria Prusinowska